

خیلواکی

استقلال

www.esteqlaal.net

۱۵ اکتوبر، ۲۰۲۳

ملالی موسی نظام

شاهدخت خیرخواه افغان؛ اندیه د افغانستان داعی اجل را لیبیک گفتند

«انا لله انا الیه راجعون»

شاهدخت نیکو کار افغان محترمه «اندیه د افغانستان» جهان فانی را وداع گفتند

با نهایت تألم و افسوس اطلاع گرفتیم که یکی از خانم های خیرخواه و شخصیت قابل قدر افغانستان، شاهدخت اندیه د افغانستان» داعی اجل را لیبیک گفتند. روح شان شاد و یاد عزیز شان در خاطر هموطنان گرامی باد.

با تمام علاقمندی ای که از طفولیت به خانواده اعلیحضرت شاه امان الله محصل استقلال افغانستان، آزادی و نهضت زنان افغان که ممالک همسایه به آن حسرت میخوردند و عصر شگوفان و مترقی آنزمان داشتیم، دیدار اعضای فامیل، مخصوصاً دختران وی رویایی بود دلپسند و دست نیافتنی.

چگونه میشد که هیرو وقهرمانی چون «ملکه ثریا طرزی» داشت، بدون دیداری که متأسفانه هرگز واقع و میسر نشد.

این عطش و این تلاش نتیجه معلوماتی بود که خواهی نخواهی نقل مجلس فامیل مادری من محسوب میگردید و دقیقاً در مذاکرات تکراری و گفته های طولانی سالهای بیشمار به جز اسم تاریخ بر گفته های آن شهود عینی نام دیگری را بر خاطرات آنان گذاشت؟ بدون شک چنین جریان متداوم با احتیاط زیاد و در حریم فامیل و حتی با جزئیات حوادث و تاریخ آنان به شکل مکالمه و یاد آوری روی داد ها و یا داستان های مجالس و محافل آنروزگار با حسرت و افسوس همیشه یاد میگردید.

گرچه تعداد قابل وصفی از آن فامیل با پیوند ازدواج و تشکیل خانواده ها به ما متعلق گفته میشدند، ولی آنچه از تاریخ عصر امانیه، انکشافات، تغییراتی که در قوانین و حق و حقوق زن و دختر افغان، معارف و امثال آن بیان و مقایسه میگردید، خاص همان مجالس فامیلی بی بود که بعضاً شب های طولانی زمستان را دور صندلی جلا و رنگ دیگری میداد.

در سالهای متعلمی، بزودی متوجه شدم که آن قسمت تاریخ وطن که در چهار دیواری فامیلی بیان میگردید، در حقیقت از «ممنوعات آموزشی» محسوب گردیده، حتی نباید کوچکترین قصه ای چون «فواره های زیبای اسپ های پغمان» و قصر بینظیر و «عالی دارالامان» و عصر و زمان درخشان آن داستانی داشته باشند. باور بفرمایید که این قلم که هر سال در صف اول صنوف حقوق و علوم سیاسی پوهنتون قرار داشتم، از موجودیت «قانون اساسی دیموکراتیک ۱۹۲۳» اطلاعی نداشتم.

اعلیحضرت شاه امان الله غازی در ۱۰ سال کوتاه دوران سلطنت با عشق و باورمندی عجیبی که به آبادانی و ترقی مملکت در امور مختلفه افغانستان داشت، باوجود اینکه مدتی را به مسافرت های طولانی برای معرفی یک افغانستان آزاد و رو به انکشاف در خارج سپری نمود، باز هم آنچه از صنایع، تجارت، معارف؛ قانونمندی، زراعت و ده های دیگر لازم بود بوجود آورد. آن شخصیت ممتاز و همسر دیموکرات وی بودند که حتی منطقه ای را با قوانین مترقی برای حقوق زن و حقوق بشر تعیین نمودند.

اعضای انجمن زنان افغان امریکایی مقیم حوزه واشنگتن با شاهدخت اندیه د افغانستان ۲۰۱۲

افسوس که دسائس استعماری و نیات سیاه عمال داخلی با تخریب چنان عصر و زمان منور و شگوفان، افغانستان آزاد، غیرمنسلک را با آینده روشن آن به سیر قهقرایی سوق دادند.

با اینکه فرزندان اعلیحضرت غازی اکثراً در پناهندگی کشور ایتالیه حیات بسر بردند، ولی به شمول والدین شان همه عاشق خاک پاک افغانستان عزیز بوده اند که یکی از آنان شاهدخت عالیقدر «اندیه د افغانستان» خانمی خیرخواه و نهایت خدمتگزار خلق بود.

بسال ۲۰۱۲ شاهدخت «اندیه د افغانستان» که دعوت انجمن زنان کلیفورنیای جنوبی را پذیرفته بود، با تلیفونی که برا یایشان در روم نمودم دعوت و دیدار «انجمن زنان افغان منطقه واشنگتن» را هم پذیرا گردیدند که با استقبال بینظیری از جانب هموطنان پذیرایی گردیدند.

این قلم که که چند روز مختصری را با ایشان در حوضه واشنگتن سپری نمودم، موجبات تعجب شان را از آنهمه جزئیات و معلوماتی که از عصر شگوفان امانیه، مخصوصاً از خدمات بینظیر مادر ترقی خواه، فعال و دانای شان «ملکه ثریا طرزی» و مادر کلان مدبر و هوشمند شان «محترمه اسماء رسمیه» همسر دانشمند خبره «محمود طرزی» پدر مطبوعات افغانستان و نو آوری های خاص نامبرده داشتم، سبب گردیدم.

چون جریان حیات این خانم خیرخواه و فعال از ارزش خاصی برخوردار است، مطلب مفصلی که درین زمینه حین حضور شان در محفل بزرگداشت شان قرائت گردیده بود، با کلیک به لینک آتی تقدیم هموطنان محترم میداریم.

<https://www.afghan->

[german.net/upload/Tahlilha PDF/m ne zam anjoman khayri ae zanan.pdf](https://www.afghan-german.net/upload/Tahlilha PDF/m ne zam anjoman khayri ae zanan.pdf)